

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **P.**, bývajúceho v B., proti žalovanému **M.**, bývajúcemu v N., **o ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 79/2010, o dovolaní J. proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. januára 2013 sp. zn. 2 Co 422/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie J. **o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I uznesením z 26. septembra 2012 č.k. 11 C 79/2010 - 471 nepripustil vstup J. do konania ako vedľajšej účastníčky na strane žalobcu. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že zmyslom inštitútu vedľajšieho účastníctva (§ 93 O.s.p.) je posilniť v konaní postavenie toho účastníka, na ktorého strane vedľajší účastník vystupuje a má za úlohu nielen ochranu záujmov vedľajšieho účastníka, ale aj ochranu záujmov hlavného účastníka konania, ktorého v konaní podporuje. Ustanovenie § 93 ods. 1 O.s.p. hovorí o právnom záujme na výsledku sporu, teda víťazstve podporovaného účastníka. Nestačí iba morálny záujem alebo majetkový, ale musí ísť o existujúci právny záujem osoby na výsledku sporu s priamym dopadom do hmotného práva. Vzhľadom na námietku žalobcu proti vstupu J. skúmal, či sú splnené predpoklady jej účasti v pozícii vedľajšieho účastníka v zmysle § 93 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. Zo zistených skutočností, akými sú prebiehajúce konanie o rozvod manželstva žalobcu s J., ďalšie súdne a mimosúdne konania vedené medzi nimi, predmet tohto súdneho sporu (ochrana osobnostných práv žalobcu, ktoré sú neprevoditeľné, nemôžu byť ani predmetom dedenia) dospel k záveru, že záujmy žalobcu a J. sú protichodné. Z uvedených skutočností nevyplýva, že by do konania vstupovala na

podporu žalobcu a že by mala hmotnoprávny záujem na úspechu žalobcu v konaní na ochranu jeho osobnosti. Nie sú preto splnené zákonné predpoklady pre jej účasť v konaní ako vedľajšej účastníčky na strane žalobcu.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 28. januára 2013 sp. zn. 2 Co 422/2012 na odvolanie J. napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa sa dôsledne riadil ustanovením § 93 O.s.p., ktoré správne vyložil a zo zistených skutočností vyvodil aj správne právne závery. Súd prvého stupňa správne konštatoval, že predpokladom účasti vedľajšieho účastníka v spore je existencia jeho právneho záujmu na výsledku konania, t.j., že jeho právne postavenie bude výsledkom sporu ovplyvnené a že za taký záujem nie je možné považovať prípady morálnych, rodinných, či priateľských záujmov. V súlade so zákonom rozhodoval o (ne)pripustení vedľajšieho účastníctva, keď žalobca ako účastník konania, popri ktorom sa J. mala zúčastniť konania, namietal neprípustnosť jej vedľajšieho účastníctva (§ 93 ods. 3 O.s.p.). V takomto prípade má povinnosť tvrdiť a preukázať hmotnoprávny záujem na vstupe do konania vedľajší účastník. Podľa odvolacieho súdu J. neuniesla v tomto smere ani len povinnosť tvrdenia. Obsahom jej podaní sú totiž najmä výtky na adresu žalobcu, že sa na nej a deťoch dopúšťa fyzického a psychického násilia, že nehospodárne nakladá s majetkom patriacim do bezpodielového spoluvlastníctva manželov a že medzi nimi sa vedie viacero súdnych a mimosúdnych sporov. Uvedené skutočnosti skôr svedčia o tom, že J. má negatívny záujem na výsledku sporu vo vzťahu k žalobcovi. Súd prvého stupňa správne preto uzavrel, že neboli splnené zákonné podmienky pre pripustenie jej vedľajšieho účastníctva v zmysle § 93 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. Pokiaľ J. namietala zaujatosť proti vec prejednávajúcemu sudcovi J. uviedol, že na túto námietku nemožno prihliadnuť, lebo námietka postráda jednu z podstatných náležitostí, ktoré pre toto podanie zákon vyžaduje a bola uplatnená po uplynutí 15 – dňovej zákonnej lehoty, kedy sa J. mohla dozvedieť (a dozvedela) o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený (§ 15a ods. 2 a ods. 3 O.s.p.).

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala včas dovolanie J.. Považovala rozhodnutie krajského súdu za arbitrárne, právne nesprávne a tendenčné so snahou účelovo napomáhať žalobcovi. Vytýkala konajúcim súdom, že nie sú schopné odlíšiť formy domáceho násilia od manželských nezhôd a účelovo nechcú odlíšiť od jednostranne vedeného násilia žalobcom a ňou vedenú obranu jej práv a práv jej detí, ktoré sú žalobcom poškodzované. Namietala neobjektívnosť a nespravodlivosť súdneho procesu, keď konajúce súdy vôbec

nevyhodnotili ňou založené listinné dôkazy, tieto prehliadali a ani jeden necitovali, hoci v nich uvádzala pre vec podstatné tvrdenia (že má žalobcu rada, že nemôže za jeho ochorenie, že žalobca podal návrh o rozvod ako odvetu, že žalobca pokračuje v domácom násilí, likviduje majetok, ktorý spoločne nadobudli, nezákonne ním manipuluje a pod.). Uviedla, že v dôvodoch uznesenia krajského súdu sú uvedené viaceré skutočnosti, ktoré ona vôbec netvrdila, čo vnímala ako jej diskrimináciu a zaujatosť postoja sudkyne J. voči jej osobe. Trvala na tom, že v konaní pred súdom prvého stupňa rozhodoval vo veci vylúčený sudca a že aj voči sudkyňi krajského súdu J. vznáša námietku zaujatosti.

Účastníci konania svoje právo vyjadriť sa k dovolaniu J. nevyužili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas osobou k tomu oprávnenou skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O. s. p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O. s. p.). Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. v znení do 31.12.2014 je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolateľka napadla dovolaním potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu, ktoré

nevykazuje znaky žiadneho z vyššie citovaných uznesení. Prípustnosť dovolania preto podľa § 239 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. neprichádza do úvahy.

V ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. sú vymenované vady, ktoré sú dôvodom prípustnosti dovolania smerujúceho proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. V zmysle tohto zákonného ustanovenia je dovolanie prípustné, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ak ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, ak účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a ak rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát (písm. a/ až g/). Treba zdôrazniť, že prípustnosť dovolania nie je založená už tým, že dovolateľ určitú vadu konania tvrdí, ale až zistením, že konanie je takou vadou skutočne postihnuté.

Existencia niektorej z vyššie uvedených väd dovolacím súdom nebola v konaní zistená. Dovolanie nie je preto prípustné ani podľa týchto zákonných ustanovení.

Pokiaľ dovolateľka v dovolaní tvrdila, že konajúce súdy vôbec nevyhodnotili ňou založené listinné dôkazy, tieto prehliadali a ani jeden necitovali, hoci v nich uvádzala pre vec podstatné skutočnosti treba uviesť, že ak by aj uvedené pochybenia boli opodstatnené, mohli mať za následok tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. , ktorá ale prípustnosť dovolania nezakladá. Rovnako, na rozdiel od väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., prípustnosť dovolania nezakladá ani námietka, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnych právnych záveroch. Táto vada môže byť len relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), avšak prípustnosť dovolania nezakladá.

V tejto súvislosti dovolací súd poznamenáva, že konajúce súdy vec posúdili z hľadísk, ktoré zákon predpokladá (preukázanie právneho záujmu vedľajšieho účastníka na výsledku sporu) a svoje rozhodnutia aj náležitým spôsobom odôvodnili. Záver konajúcich súdov, podľa ktorého u dovolateľky neboli splnené predpoklady na vstup do konania v pozícii vedľajšieho účastníka v zmysle § 93 ods. 1 a ods. 2 O.s.p., nemožno preto považovať za arbitrárny.

K námietke dovolateľky týkajúcej sa vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p. (predpojatosť sudcov J. a J.) treba predovšetkým uviesť, že podľa § 15a ods. 1 O.s.p. majú právo uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť účastníci, pričom tak môžu urobiť najneskôr na prvom pojednávaní, ktoré viedol sudca, o ktorého vylúčenie ide alebo do 15 dní, odkedy sa mohol dozvedieť o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený (§ 15a ods. 2 O.s.p.).

Z vyššie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že zákon priznáva oprávnenie podať námietku zaujatosti účastníkovi konania (jeho zástupcovi). Tretia osoba, ktorá nie je účastníkom konania, takéto oprávnenie nemá. Nie je však možné vylúčiť uplatnenie námietky zaujatosti takouto osobou pre tú časť konania, v ktorej súd rozhoduje o jej procesných právach.

V danej veci J. oznámila súdu podaním z 2.8.2012, že vstupuje do konania ako vedľajšia účastníčka na strane žalobcu, pričom žalobca namietal prípustnosť jej vedľajšieho účastníctva v podaní z 11.9.2012, v ktorom vyslovil nesúhlas s jej vstupom do konania. Súd prvého stupňa preto správne, v súlade s ustanovením § 93 ods. 3 O.s.p. konal a rozhodol o prípustnosti jej vedľajšieho účastníctva. Okamihom podania návrhu žalobcu (jeho doručenia na súd) o neprípustnosti vedľajšieho účastníctva, sa J. stala pre túto časť konania účastníčkou a teda aj osobou oprávnenou uplatniť námietku zaujatosti, avšak len vo vzťahu k tej časti konania, v ktorej súd konal a rozhodol o neprípustnosti jej vedľajšieho účastníctva (nemohla s úspechom uplatniť námietku zaujatosti vo vzťahu ku konaniu vo veci samej).

Pokiaľ ide o vylúčenie sudcu J., z obsahu dovolania sa podáva, že dovolateľka ako dôvod námietky zaujatosti uviedla, že o prípustnosti jej vstupu do konania ako vedľajšej účastníčky rozhodoval sudca, proti ktorému podala žalobu.

Účelom ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti, je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná

za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu a to k veci, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom, spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci, alebo k účastníkom konania, ktorý vzťah by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, alebo k zástupcom účastníkov konania, ktorý vzťah by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného vyššie.

Sudcov pomer k účastníkom alebo k ich zástupcom môže byť v konkrétnom prípade založený na vzťahu priateľskom alebo naopak aj na vzťahu nepriateľskom. Nemožno vylúčiť, že nepriateľský vzťah sudcu k účastníkovi konania sa môže vytvoriť v rámci predchádzajúcich súdnych konaniach alebo aj v priebehu prebiehajúceho konania, predovšetkým na základe negatívne zameraného správania sa účastníka voči jeho osobe. Osobitný pomer sudcu k účastníkovi môže vzniknúť aj z dôvodu, že účastník podá proti nemu návrh na začatie súdneho konania. Podľa dovolacieho súdu, označené počínania účastníka voči sudcovi sami osebe ešte dôvod na vylúčenie sudcu nezakladajú. Až za situácie, ak sa účastníkovi podarí vyvolať právny spor (napr. v rámci súdneho konania), v ktorom sa záujmy sudcu dostanú do rozporu s jeho záujmom, prípadne, ak vystupovanie účastníka ovplyvní postoj sudcu natoľko, že vo všeobecnosti predstavuje nevhodné vybočenie z požiadavky na profesionálny prístup sudcu k účastníkom konania, môžu nastať pochybnosti o nestrannosti a objektivite konajúceho sudcu.

O takýto prípad však v preskúmvanej veci nejde.

Z vyjadrenia konajúceho sudcu nie je možné vyvodit', že by zaujímal voči dovolateľke subjektívne nepriateľský postoj. Okolnosť, že voči nemu vystupuje negatívne a že dokonca proti nemu podala žalobu, nevyvolala u neho reakciu prejavujúcu sa v neprimeranom emotívnom prístupe k nej. Z tohto dôvodu preto nie je možné vyvodzovať pochybnosť o schopnosti konajúceho sudcu rozhodnúť vo veci prípustnosti vedľajšieho účastníctva nestranne a objektívne. Zároveň z obsahu spisu nie je zrejmé, že by z iných dôvodov mal k dovolateľke taký pomer, ktorý by vyvolávať pochybnosti o jeho predpojatosti, resp. že by mal osobný záujem na výsledku tejto časti konania. Zákonné dôvody na jeho vylúčenie z konania, v ktorom rozhodoval o prípustnosti vedľajšieho účastníctva dovolateľky, nie sú preto dané.

Pokiaľ dovolateľka tvrdí predpojatosť sudkyne krajského súdu J. treba uviesť, že v zmysle § 14 ods. 3 O.s.p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach. V takýchto prípadoch súd na námietku zaujatosti neprihliada a vec sa nadriadenému súdu nepredkladá (§ 15a ods. 5 O.s.p.).

Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľka vyvodzuje zaujatosť označenej sudkyne len z okolností, ktoré majú základ v postupe sudkyne v prejednávanej veci (sudkyňa nedostatočne v uznesení popísala skutkový stav, účelovo prehliadala jej podania, nevyhodnotila založené listinné dôkazy, prehliadla jej upozornenie, že sudca J. rozhodoval vo veci ako zaujatý, v dôvodoch uznesenia uviedla viaceré nesprávnosti). Tieto skutočnosti zákon výslovne vylučuje ako možné dôvody na vylúčenie sudcu v konaní. Dovolateľka preto neopodstatnene namietala, že v konaní pred súdmi nižších stupňov došlo k vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p.

Na základe uvedeného možno uzavrieť, že dovolací súd nezistil skutočnosti, ktoré by opodstatňovali prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 O. s. p. a keďže dovolanie nie je prípustné ani podľa § 239 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadny opravný prostriedok dovolateľky odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p.

O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd nerozhodol, keďže doposiaľ nebolo rozhodnuté vo veci samej.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. apríla 2015

JUDr. Ivan Machyniak, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Pudmarčíková